

ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРОБЛЕМИ ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА АНАЛИТИЧНИТЕ СИСТЕМИ

Проф. д-р Красимир Шишманов, СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Резюме: Съвременните аналитични системи предоставят нова функционалност, която носи ползи за бизнеса и конкурентни предимства на предприятията. Тази функционалност трябва да предложи на мениджърите от различните управленски равнища нови решения, подходи и инструментални средства, които да способстват за взимане на най-подходящите управленски решения, съответстващи на промените в динамичната бизнес среда.

Ключови думи: информационни технологии, информационни системи, аналитични системи, системна интеграция.

Една от основните задачи при изграждането и развитието на информационна система (ИС) на предприятията е избора на най-подходящите програмни решения. В решаването на тази задача трябва да се отчита факта, че всяко предприятие има своя определена специфика не само в производствената си дейност, но и във вътрешната система за управление. Затова не винаги готовите софтуерни бизнес-приложения са единствено решение, което е необходимото и удовлетворява нарасналите изисквания на потребителите. Важната особеност тук е, че ако преди те са насочвали своето внимание основно на функционалните възможности на системите, то сега на преден план излизат перспективите за развитие на корпоративните информационни технологии и използването на потенциала им да влияят върху управленските процеси.

Съвременните бизнес информационни системи се характеризират със своята сложна организация и многообразие от ефективни технологични решения. Целта е те не само да се решават преките оперативни задачи, но и да предоставят нова функционалност, която да донесе ползи за бизнеса и конкурентни предимства на предприятието. Тази функционалност трябва да предложи на мениджърите от различните управленски равнища нови решения, подходи и инструментални средства, които да способстват за взимане на най-подходящите управленски решения, съответстващи на промените в динамичната бизнес среда.

Като типичен пример за средство, притежаващо тези възможности могат да се посочат аналитичните системи. Те дават възможност за своевременно извличане на полезни справки и отчети, които отразяват състоянието и тенденциите в развитието на бизнес процесите, както и поведението на бизнес субектите, свързани с предприятието. Също така предоставят инструментални средства за анализ на тази информация, за изготвяне на сценарии и прогнози, както и иновативни технологии за визуализация на резултатите от анализа.

Отправният момент в тази логика на разсъждения е, че този анализ на фирмени данни е необходим за обработване, пренасяне и синтезиране на информация от описателни и формализирани модели. Това означава, че той включва способността :

- да се идентифицират нови или неочаквани връзки между променливи;
- да се определят параметрите, необходими за обработване на големи обеми от данни;
- да създава неограничен брой измерения (нива на консолидация);
- да открива закономерности и взаимовръзки между отделните измерения.

Основната тенденция в областта на аналитични платформи е развитие и усъвършенстване на средствата за откриване на данни (data discovery tools). В настоящия момент се предлагат множество ориентирани към бизнес-потребителите средства за интегриране на данните, включващи вградени слоеве за съхранение и изчисления, както и подобри възможности за анализ на данните в различни направления (drilling). Средствата за откриване, интегриране и анализиране на данни вече не са компетентност само на висококвалифицирани ИТ-специалисти, а позволяват по-широк достъп на потребителите на тези анализи – бизнес анализатори, маркетингови специалисти, мениджъри от различни нива на управление и др. Друга тенденция в тази насока е и разпространение на децентрализирано изграждане и използване на бизнес интелигентността и аналитичността в организацията, което от своя страна значително увеличава възможностите на компаниите да провеждат диагностични анализи.

Проучване сред потребителите на аналитичните системи показва, че основните предимства от използването им са: по-бърза подготовка на отчети, анализи и планиране (39,3 %); по-точни анализи, отчетност и планиране (37,3 %); подобряване качеството на данните (26,7 %) и значително по-рядко те дават възможност да бъдат намалени разходите или увеличени приходите на предприятието.

Аналитичните системи решават много широк кръг от задачи, които най-общо могат да бъдат класифицирани в две групи:

1. Мониторинг, анализ и корекция на оперативните цели
2. Стратегическо развитие на компанията

Към първата група се отнасят задачите, свързани с:

- поддръжка и развитие на бизнес процесите и структурните промени в предприятието;
- възможност за моделиране на различни бизнес ситуации в единна информационна среда;
- провеждане на оперативен анализ по нестандартни въпроси;
- намаляване на рутинната работа на персонала и освобождаване на време за по-задълбочена аналитична работа.

По отношение на стратегическото развитие на компаниите аналитичните системи осигуряват:

- оценка за ефективността на различните бизнес направления;
- оценка за достижимостта на поставените цели;
- оценка за ефективността на използване на ресурсите;
- оценка на ефективността на оперативната, инвестиционната и финансовата дейност;
- бизнес моделиране и оценка на инвестиционни проекти.

Налага се изводът, че поради своята разностранна приложимост, аналитичните системи трябва да се радват на всеобщо признание и популярност, но за съжаление това не е така. Възможностите и бюджетите на предприятията продължават да са ограничени и инвестициите да се насочват към решения, които могат да донесат бърз и измерим резултат.

Сериозна пречка пред разпространението на този тип системи е високата им цена, която не е по възможностите на по-малките предприятия. Те нямат ресурсите и мащаба, за да се оправдае подобна инвестиция. Аналитичните системи трябва да работят в условия на достатъчно финансова подкрепа от страна на самите предприятия и с наличието на достатъчно квалифицирани кадри, които могат да ги използват и обслужват. За всички предприятия се изисква пълен и подробен план, в който да се определят необходимите ресурси за успешното внедряване и използване на аналитичните системи.

Реализирането на идеята за създаването и ефективно използване на аналитичните системи е свързано с редица други трудности по-важните, от които са:

- Аналитичните системи трябва да се приведат в съответствие с бизнес стратегията на компанията и способността ѝ да предоставя

подходящите данни на служителите с достатъчна лекота за внедряване и използване;

- Изборът на платформа е изключително важен. Той трябва да е съобразен както с изискванията на бизнес процесите, така и с особеностите софтуерните решения. В зависимост от размера на компанията и броя на обслужваните клиенти те могат да са автономни решения или интегрирани в наличните;

- Независимо от избора, технологията трябва да консолидира и интелигентно да разпространява достоверна и своевременно информация за клиентите, продажбите, пазарните тенденции. Ето защо, една компания трябва да анализира своите информационни потоци и процеси преди избора на технологичната платформа, която вероятно ще наложи реинженеринг и допълнителни функции на служителите.

- За да доведат до желаните резултати, аналитичните системи трябва да интегрират данните и процесите, както и изискванията към информационното осигуряване на предприятията и техните структурни звена. Тази дейност, от своя страна, изисква специализирани на много високо ниво знания и умения. За съжаление, повечето предприятия срещат трудности при намирането на подходящите хора, както специалисти, които да реализират внедряването и обслужването на аналитичните системи, така мениджъри, които имат образованието и ерудицията да познават възможностите и алтернативите за управленски решения, които системите предлагат.

Предприятията все по-ясно да разбират, че аналитичните системи изискват много повече от самото внедряване на съответната технология. Необходим е задълбочен стратегически подход към изграждането им, който се отнася както до техническите и технологичните решения, така и до специалистите, управляващи процесите.

Ясно се очертава тенденцията, че определяща предпоставка за успешната дейност на едно предприятие са добре обучени, творчески ориентирани и отговорни специалисти. За целта предприятията са заинтересовани да финансират подготовката и професионалната специализация на своите служители, което може да се разглежда като дългосрочна инвестиция.

Формирането на иновативен екип, съответстващ на новия технологичен тип производство, става една от приоритетните задачи за предприятията. Този процес се разглежда като инвестиция, осигуряващ дълготраен, положителен производствен ефект. На преден план се поставя проблема за финансиране на мероприятия по повишаване на професионалната специализация и квалификация на специалистите

съобразно технологичните нововъведения. Важен принос в реализирането на концепцията за непрекъснато повишение на квалификацията на персонала е твърдението, че тези вложения се квалифицират не толкова като производствени разходи, а преди всичко като инвестиции със стратегическо значение. Отправен момент в тази посока на разсъждения е ръководството на предприятието не само да констатира необходимостта от постоянно повишаване на квалификацията (собствена и на служителите), а и активно да съдейства за реализирането ѝ. Съвременните условия и технологични решения предлагат редица възможности за продължаващо обучение - електронно обучение, специализиране курсове и др., но всичко е в зависимост от осъзнатата необходимост за неговата полезност от страна на ръководството.

Заключение

Информационно-аналитичните системи и технологии, са иновативни и биха могли да създадат конкурентни предимства на всяка бизнес организация, но те се характеризират с висока цена и изискват екип от висококвалифицирани специалисти за успешно внедряване и експлоатация. Поради тази причина те са използвани предимно от по-големи предприятия, които разполагат с необходимия финансов, организационен и кадрови потенциал.

ЛИТЕРАТУРА

1. Online analytical processing, <http://en.wikipedia.org/wiki/OLAP>
2. Data Warehouse, http://en.wiktionary.org/wiki/data_warehouse
3. Estrad software, Data mining Glossary, http://www.estard.com/data_mining/data_mining_glossary.asp
4. E.Codd, S.Codd, C.Salley, Providing OLAP to User-analysts: An IT Mandate, Technical report, E.F.Codd & Associates, 1993, <http://www.fpm.com/refer/codd.html>
5. OLAP cubes, http://en.wikipedia.org/wiki/OLAP_cube